

Kemiönsaaren kunnan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma toimintavuodeksi 2018–2019

Lain mukaan perusopetuksen tulee edistää tasa-arvoisuutta. Vaikka laki ei sitä edellytäkään, haluamme Kemiönsaaren kunnassa edistää tasa-arvoisuutta ja lisätä sukupuolittietoutta jo varhaiskasvatuksessa.

Sukupuolten tasa-arvo

Sukupuolten tasa-arvolla tarkoitetaan sukupuolten yhtäläisiä oikeuksia ja mahdollisuuksia yhteiskunnassa ja työelämässä sekä vallan ja resurssien oikeudenmukaista jakamista. Usein puhutaan sekä muodollisesta tasa-arvosta, eli syrjimättömyydestä ja yhdenvertaisista oikeuksista ja kohtelusta, että tosiasiallisesta tasa-arvosta esimerkiksi poliittisten päätösten lopputulosten suhteen. Tasa-arvon käsite kattaa myös sukupuolten moninaisuuden eli hyväksyy ajatuksen, että sukupuolia on enemmän kuin kaksi.

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat perusoikeuksia ja tarkoittavat periaatteessa samaa asiaa: syrjimättömyyden ja yhdenvertaisten mahdollisuuksien varmistamista kaikille sukupuolesta, etnisestä taustasta, kielestä, kansalaisuudesta, iästä, vammaisuudesta, seksuaalisesta suuntautumisesta, uskonnosta, vakaumuksesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä riippumatta. Muihin syrjintäperusteisiin viitattaessa käytetään yhdenvertaisuus-käsitettä.

(Lähde: https://www.oph.fi/download/173318_tasa_arvotyö_on_taitolaji.pdf)

Jokainen yksikkö arvioi tasa-arvotilanteensa syksyn 2018 aikana. 1–3-vuotiaiden lasten havainnointi tehdään ryhmissä henkilöstön toimesta. Nelivuotiaiden ja sitä vanhempien lasten kohdalla yksikkö lähettää vanhemmille kyselyn kotiin. Vanhemmat haastattelevat lasta ja täyttävät kyselylomakkeen. Kyselyn vastaukset kootaan yhteen yksikkötasolla.

Arvioinnin perusteella suunnitellaan teemaviikko Minna Canthin päivän yhteyteen, jota vietetään 19.3. Kukin yksikkö/ryhmä laatii kirjallisen arvioinnin teemaviikosta. Arvioinnin tulee sisältää kuvaus viikon sisällöstä, sisällön arviointi sekä konkreettisia ehdotuksia siitä, miten tasa-arvotyötä voitaisiin kehittää yksikössä/ryhmässä. Pedagogiset johtajat kokoavat arvioinnit yhteen sekä päivittävät tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman arviointien perusteella.

Toimintavuoden 2018–2019 aikana pedagoginen johtaja käsittelee tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusteemaa henkilöstön kanssa 2–4 kertaa. Pedagoginen johtaja voi hyödyntää osoitteessa www.tasa-arvokasvatuksessa.fi olevaa aineistoa.

Vinkkejä henkilöstölle:

- Lasten havainnointi – ks. liite 1
- Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta käsitteleviä kuvakirjoja – ks. liite 2
- <https://jamstallt.se/>

Pedagogiset johtajat arvioivat ja päivittävät tämän suunnitelman kesäkuussa 2019.

Lasten havainnointi

Eivor Mattssonin ajatuksia

Lasten havainnointi antaa hyvän käsityksen siitä, miten lapset leikkivät ja toimivat ryhmässä. Havainnointi voidaan tehdä eri tavoilla. Seuraavassa muutama vinkki:

Valitse havainnoinnin KOHDE:

Voit havainnoida joko yhtä tai useampaa lasta kerrallaan. Havainnoinnin kohteena voi olla esimerkiksi Tiina.

Voit myös havainnoida leikkutilannetta, kuten rakennusleikkiä tai kotileikkiä.

Toteutus:

Päätä havainnoinnin pituus, esim. viisi minuuttia. Ei kannata valita liian pitkää aikajaksoa. Ota paperia ja kynä, istuudu ja kirjoita muistiin näkemäsi. Kirjoittamisessa on oltava nopea.

Esimerkki: Liisalla on muutama rakennuspalikka, hän hakee lisää laatikosta, hän rakentaa tornin. Lauri ryömii kohti tornia ja tarttuu siihen kiinni, torni romahtaa... jne.

Esimerkki: Leikkikeittiössä on viisi lasta. Kalle paistaa ruokaa. Ville yrittää mennä mukaan, mutta ei löydä paistinpannaa. He puhuvat keskenään. Tiina lähtee pois keittiönurkkauksesta... jne.

Kirjoita muistiin AINOASTAAN se, mitä näet.

Jälkeenpäin:

Käy läpi muistiinpanosi. Jos teksti on epäselvä, kirjoita se puhtaaksi.

Tämän jälkeen pohdi tilanteita ja kirjoita ylös ajatuksia.

Esimerkki: Liisa vaikutti tykkävän palikoilla rakentamisesta, mutta kun Lauri tuli ja hajotti tornin, heille tuli riitaa. Riita saatiin kuitenkin sovittua niin, että... jne.

Esimerkki: Lapset viihtyivät keittiöleikin parissa. Tiina ei kuitenkaan pitänyt leikistä, ja uskon sen johtuneen siitä, ettei hän saanut päättää, mitä ruokaa laitetaan... jne.

Omia ajatuksiani: lasten havainnointi tällä tavoin auttaa ymmärtämään, miten leikki toimii ja miten yksittäinen lapsi toimii leikissä. Samalla harjoitat herkkäkuuloisuuttasi ja opit tunnistamaan paremmin, miten ryhmän lapset voivat sekä sen, jos joku lapsista kokee leikin epämukavaksi.

Bilderböcker om jämställdhet och likabehandling / Kuvakirjoja tasa-arvosta ja yhdenvertaisesta kohtelusta

Mer information om böckerna och tillgängligheten finns här: <https://blanka.finna.fi/List/586828>

Enemmän tietoa kirjoista ja saatavuudesta löytyy tästä: <https://blanka.finna.fi/List/586828>

Suomeksi:

Agnello, Elena: *Minä olen Alex*

Anholt, Catherine; Anholt, Laurence; Rintamäki Raija: *Ystävät ympäri maailman*

Bell, Niina: *Leppäkerttu ilman pilkkuja*

Härmälä, Anna; Ivlas, Mirjan: *Sinä et kuulu tänne, Beiron*

Katajavuori, Riina: *Mennään jo naapuriin*

Kirkkopelto, Katri: *Molli ja kumma*

Kontio, Tomi: *Koira nimeltä Kissa*

Marttinen, Tittamari; Salminen, Aiju: *Ikioma perheeni*

McDonald, Avril: *Jukka Hukka ja hirveä harmi: itseluottamuksen vahvistaminen*

McDonald Avril: *Jukka Hukka ja kirjava takki: ystävällisyys ja toisten huomioiminen*

Nousiainen, Inka: *Olematon Olga*

Parr, Todd: *Rauhakirja*

Pelliccioni, Sanna: *Meidän piti lähteä (sanaton kirja)*

Saxon, Victoria: *Ainoa laatuaan*

Teräs, Mila: *Aurinkolinnut*

På svenska:

Anrell, Lasse: *Vi och dom andra*

Berg, Sara: *Pyret & pingvinpapporna*

Bosson Rydell, Marie: *Williams kompisar*

Buregren, Sassa: *Flingan*

Cronstam, Tony: *Snipp och Snopp och dumma nya flickan*

Cronstam, Tony: *Snipp och Snopp – lika eller olika?*

Dahlström, Anders: *William monsterjägaren*
Gerge, Anna: *Det är jag som är räven: om att hitta hem i världen*
Henriksen, Hilde: *Citronlemonaden*
Härmälä, Anna: *Du hör inte hit, Beiron*
Johansson, Elin: *Hemma hela sommaren*
Johansson, Elin: *Veckan före barnbidraget*
Lima de Faria, Alice: *Fågelfesten*
Mjölner, Linda, Sundquist, Ellen: *Lilla Quains får en storebror*
Moore-Mallinos, Jennifer: Fábrega, Marta: *Så olika! Så lika! : [om mångfald och allas lika värde]*
Nilsson, Moni: *Kompisen blir arg*
Paananen, Minna: *Stjärnfamiljer: en bok om kärlek och att leva tillsammans*
Parachini-Deny, Juliette: *Pappa, pappa och jag*
Pelliccioni, Sanna: *Meidän piti lähteä (en ordlös bok)*
Pierrou, Tove: *Honungsmjök för tre*
Salinas, Veronica; Engman, Camilla; Malmsten, Bodil: *Resan*
Wolde, Gunilla: *Annorlunda Emma och Per*
Xu, Lu: *Räven, farfar och jag*
Öberg, Helena: *Din tur, Adrian*